

PROGRAM for konference om

Den Nordiske Træ- og Bindingsværksby

i Helsingør i Danmark



Hvis vi skal skabe og udvikle nye bæredygtige bygninger af træ, til fremtidens ressource-bevidste samfund, er det nødvendigt at studere de historiske træbygninger, der passer til dansk og nordisk byggeskik, der har holdt i over 200 år.

I dagene 2.-4. april 2020 danner Helsingørs historiske bykerne ramme om en nordisk konference om "Den Nordiske Træ- og Bindingsværksby." med temaet **Bæredygtige byer og bygninger af TRÆ - med lang holdbarhed**

På konferencen får du to dage med alt, hvad du skal vide om hvad træbygninger og samlede byområder med træ kan, i forhold til bæredygtighed, identitet og udvikling. Både i forhold til de eksisterende træbyer i Norden og i forhold til mulighederne for nybyggeri i træ i disse.

Har du tid, er der en ekstra dag med ekskursion til to af Danmarks smukkeste slotte, Kronborg og Marienlyst slot - og en byvandring i Helsingørs historiske bykerne.

Konferencen har en række førende keynote speakers og faglige oplægsholdere. Der er gode muligheder for både debat og fagligt netværk.

Som noget helt nyt skal konferencedeltagerne selv 'ud i marken' på 12 konkrete bindingsværksbygninger i Helsingørs historiske bykerne, og få splinter i fingrene og maling på tøjet. Læs om 'bygningsbevaring i praksis' på næste side.

Kom med til nordisk konference og bliv klogere på, hvordan nogle træhuse har overlevet flere hundred år, hvilke tendenser, der er i vores nabolande og hvordan der bygges både bæredygtigt og langtidsholdbart til fremtiden.

24 Foredrag (se side 4-5)

Der vil på begge dage blive holdt to x 12 foredrag af udvalgte fagfolk fra hele Norden om:

- **BEVARING:**
Materialer og håndværk til vedligeholdelse, istandsættelse, om- og tilbygning af træhuse
- **BRUG:**
Træbyernes kvaliteter samt byplanmæssige regulering og udvikling
- **UDVIKLING:**
Nybyggeri i træ i de historiske træbyer, samt begrebet 'bæredygtighed for bygninger og byggeri'.

Aktiviteter om bybevaring og bæredygtighed

Torsdag, den 2. april kl. 14:00-17:00 vil vi til arrangere to grupper til de deltagende kommuner om:

- **Erfaringer med bevarende lokalplaner i Helsingør kommune.**
- **Værdien af en tæt dialog med husejerne i den historiske bykerne i Helsingør.**

Helsingør kommune har siden 1973, som én af de første kommuner i Danmark, arbejdet med 'bevarende byplanlægning' og herunder benyttet det særligt danske redskab hertil, der kaldes en 'Bevarende lokalplan' – kom og hør om de ret gode erfaringer med disse i Helsingør gennem mere end 30 år, der også gennem de anvendte materialer og metoder har stor fokus på bæredygtighed.

Ligeledes lægger Helsingør kommune meget stor vægt på en tæt dialog med husejerne i den historiske bykerne, som bevaringsplanerne vedrører. Kom og hør om erfaringerne med disse i Helsingør gennem mere end 30 år.

Aktiviteter om bygningsbevaring og bæredygtighed (se side 2)

Torsdag, den 2. april kl. 14:00-17:00 vil konferencens øvrige deltagere blive fordelt på 12 konkrete bindingsværksbygninger i Helsingør bymidte, hvor deltagere afholder et mini-kursus for hinanden om "Bygningsbevaring i praksis" – materialer og metoder til vedligeholdelse og istandsættelse.



Bygningsbevaring i praksis i Helsingør

Torsdag eftermiddag den 2. april fra klokken 13.30 til kl. 17.00 skal konferencedeltagerne være med i et samlet projekt, hvor vi i mindre grupper - dels skal udføre 'bygningsbevaring i praksis', dels udveksle praktiske erfaringer og dels forskønne værtsbyen Helsingør's historiske bindingsværksbygninger.

12 ejere af bindingsværkshuse i Helsingør bykerne har meldt sig til at være med i projektet. De har alle sammen gennemgået et mini-kursus v/ lektor, arkitekt Søren Vadstrup fra Arkitektskolen.

Konference-deltagerne fordeler sig med personer fra forskellige lande på hver bygning.

- Aktiviteterne indledes med at ejeren redegør for husets historie og de påtænkte arbejder
- Disse diskuteres kort med hensyn til materialer og metoder
- Konference-deltagerne går i gang med arbejderne
- Under arbejdet bliver der yderligere diskuteret og udvekslet erfaringer.

Nordiske og russiske eksperter

Som en særlig kolorit på den nordiske træ-konference har vi fået mulighed for at invitere 7 træ-eksperter fra Rusland, blandt disse er Stadsarkitekten i byen Sankt Petersborg og den ledende arkitekt for den såkaldte 'forvandlings-kirke' af træ på øen Kizhi fra 1600-tallet, der er på Verdensarv-listen, inklusive 22 forgyldte løgkupper i træ.

Aktiviteter (forslag)

- Hjælp til gennemgang af huset, tilstandsbeskrivelse, forslag og prioritering af arbejderne
- Tætning af revner i bindingsværket med tjærekit
- Afscrabning af plastikmaling på træværket og maling med linoliemaling eller trætjærefarve
- Afscrabning af plastikmaling på vinduer og maling med linoliemaling
- Afscrabning af plastikmaling på murtavl og maling med kaseifarve eller kalkning
- Kalkning af kalkede murtavl
- Fjernelse af grønalger fra murværk og træ
- Afgravning af terræn, der ligger for tæt på fodremmen
- Lægning af pigstenskanter

Konferencens keynote speakers:

Frank Erichsen (DK) kendt fra Tv-programmet Bonderøven, holder oplæg om sine erfaringer med genopførelse af bindingsværk med traditionelle materialer og metoder. Frank Erichsen har hands on erfaring både med at bygge og bo i en træbygning. Han udvider bæredygtighedsbegrebet til også at handle om håndværket og ressourcebevidsthed.

Per Göran Ylander (SE) forhenværende stadsarkitekt i den svenske træby, Hjo, taler om 'Kulturmiljö i en föränderlig värld'. Betydningen af de historiske træhuse for byens identitet og udvikling. Ikke mindst den kompakte træby, der tidligere var lagt for had.

Ola Fjeldheim, generalsekretær i Fortidsminneforeningen (NO) holder oplæg om Bæredygtighed og cirkulær økonomi. Dette handler om respekt for naturen og ressourcerne og for de ting, mennesker før os har skabt og tænkt. Genbrug og lang levetid handler derfor også om godt håndværk. Derfor kan vores bygningskultur i høj grad bidrage til et godt samfund i fremtiden og gode ramme for livskvalitet.

Lars-Erik Mattila, Snedker og Arkitekt (FIN) holder oplægget 'Repeating mistakes'. Hvordan kan det være, at konstruktioner i træbyggeri ikke har udviklet sig siden 1960'erne, når bæredygtighed er blevet mere og mere aktuelt? Lars-Erik Mattila vil forsøge at give svar på, hvordan man kommer uden om buzzwords og varm luft og i stedet, får bygget faktisk bæredygtige konstruktioner.

Jan Utzon, arkitekt (DK) holder oplæg om træmodulbyggeriet Espansiva, som Jørn Utzon udviklede i 1970. Det er fremstillet af industrielt fremstillede træelementer, der kan varieres og udvides. Det var meget fremsynet for sin tid – måske for fremsynet i 1970. Ideen er dog stadig aktuel, fordi den er yderst fleksibel og kan tilpasses moderne familieformer.

Praktiske oplysninger

Konferencen finder sted på Marienlyst Strandhotel
Nordre Strandvej 2 A, 3000 Helsingør tlf. +45 49 21 40 00
Se: www.marienlyst.dk

Pris for konferencen torsdag + fredag: 2300 DKK

5 keynotespeakers og 24 foredrag fra hele norden om træhuse og træbyer
Inkl. Kaffe, te, isvand, juice og frisk frugt hele dagen og 2x frokost (lunsj)
Festmiddag på Marienlyst Strandhotel med 3 retters menu og 1 glas husets vin

Tilmelding senest fredag den 6. marts 2020

<https://www.nordisktreby.org/nordisk> (via safeticket).

Pris for studerende: torsdag + fredag: 1.500 DKK

Tilmelding for studerende på: kontakt@netvaerkforbindingsvaerk.dk
Skriv navn, studiested og scan studiekort

Pris for overnatning på Marienlyst Strandhotel: 995 DKK/pers./nat
For 2 personer tillægges DKK 300.-/nat. Adgang til Marienlyst StrandSpa, se:
www.marienlyst.dk/spa

Arrangør:

Nätverket den nordiske Trästaden (www.nordisktreby.org) bestående af en række *historiske træbyer* i Norden - plus Foreningen Netværk for Bindingsværk (DK), Fortidsminneforeningen (NO), Byggnadsvårdföreningen (SE), Föreningen för historiska städer i Finland (FIN)
Fra Danmark: Søren Hossy, Per Godtfredsen og Søren Vadstrup

Konferencen støttes af Nordisk Ministerråd og Helsingør kommune



Program

for konferencen: **Den Nordisk Træ- og Bindingsværksby** i Helsingør



Torsdag den 02. april 2020

- 09:00-09:30 Konferencen åbnes af Helsingørs borgmester **Benedikte Kiær** og formand for 'Netværket Den Nordiske Træbyen', **Leif Jæger**
- 09:30-10:00 Keynote speaker: **Per Göran Ylander**, *Kulturmiljö i en föränderlig värld.*
- 10:00-10:30 Keynote speaker: **Frank Ladegaard Erichsen** (Kendt fra TV-serien 'Bonderøven').
- 10:30-10:45 Kaffepause
- 10:45-11:00 Intro til 'Bygningsbevaring i praksis'
- 11:00-13:00 Emnegrupper: Foredrag om BEVARING, BRUG og UDVIKLING (se næste side)
- 13:00-14:00 Frokost/lunch
- Herunder gåtur til emner for 'Bygningsbevaring i praksis'
- 14:00-17:00 'Bygningsbevaring i praksis' på 12 bindingsværkshuse i Helsingør
Aktiviteter om bybevaring og bæredygtighed i Helsingør kommune
- 17:00-17:30 Gåtur hjem til Hotel Marienlyst.
- 17:30-18:00 Evaluering af bygningsbevaring i praksis
- 19:00-23:00 Festmiddag på Hotel Marienlyst

Fredag den 03. april 2020

- 09:30-09:45 Velkommen v. Søren Hossy
- 09:45-10:15 Keynote speaker: **Ola Fjeldheim**, (N) Bygningskultur og bæredygtighed
- 10:15-10:45 Keynote speaker: **Lars-Erik Mattila**, Finland: Repeating mistakes.
- 10:45-11:00 Kaffepause
- 11:00-13:00 Emnegrupper: Foredrag om BEVARING, BRUG og UDVIKLING (se næste side)
- 13:00-14:00 Frokost/lunch
- 14:00-14:45 Keynote speaker: **Jan Utzon**, DK – om Utzons Espansiva huse i træ fra 1970
- 14:45-16:00 Konklusion, ekspertpanel og afrunding

Lørdag den 04. april 2020

- 10:00 - 13.00 Ekskursion til Kronborg Slot og Marienlyst Slot samt byvandring i Helsingør
Denne ekskursion kræver særlig tilmelding og betales separat

Emnegrupper/foredrag: BEVARE, BRUG og UDVIKLE

Torsdag, 2. april kl. 11-13	BEVARE	BRUG	UDVIKLE
11.00 – 11.30	Hanna Elo (FIN) <i>How to read a house in the process of restoration</i>	Lucia Botero Fridholm , stadsarkitekt, Eksjö kommune (S) <i>Samspel mellan bevarande och utveckling av Eksjös kulturarv</i>	Merete Lind Mikkelsen , Enhedschef, Slots- og Kulturstyrelsen (DK) <i>Kulturmiljøer som pejlemærke for omdannelse og nybyggeri</i>
11.30-12.00	Iida Kalakoski (FIN) <i>From obscurity to heritage: Canonisation of the Nordic Wooden Town</i>	Pia Sjöberg (FIN) Antikvarie, Mariehamn <i>Förtätning av trästaden Mariehamn – Effekter av utökad byggrätt i samband med k-märkning</i>	Mathias Hult , stadsarkitekt, Vadstena kommun (S) <i>Kulturstråket - Att länka, utveckla och lyfta fram kulturhistoriska byggnader och miljöer.</i>

12.00 – 12.30	Filip Laurits, (S) Föreningen Fasad	Christian Donatzsky, (DK) byrådsmedlem, Helsingør kommune <i>Betydningen af bygnings- arven for en by som Helsingør, både for vores identitet - og for at tiltrække borgere og gæster.</i>	Karin Torsteinsson, Landsbygdsutvecklare, Falkenbergs kommun (S) <i>Tomma Hus - en resurs i kommunen</i>
12.30 – 13.00	Rune T. Høegh. Afdelingsleder, Dansk Miljørådgivning A/S (DK) Trænedbrydende svampe, bekæmpelse og modtræk	Susanne Eriksen, arkitekt, Helsingør kommune (DK) <i>Planlægning for bevaring og byliv i Helsingør</i>	Robin Landsdorff, Arkitekt, intendent (FIN) <i>Trästadens framtids- potential. Trästäderna ger svar på vår tids stora utmaningar: hur kan vi nå framgångar i en värld med begränsade resurser.</i>

Fredag, den 3. april 2020	BEVARE	BRUG	UDVIKLE
11.00 – 11.30	Nikolai Hyllestad og Sigmundur Hyllestad. Arkitekt og håndv. (DK) <i>Bulhuse – en sydskandinavisk træhus- type fra middelalderen</i>	Tanja Røskar (N) Rådgiver kulturminner og kulturmiljø. Multiconsult	Björn Ohlen, (S) utvecklare, Västra Götalandsregionen <i>Gamla Hus och cirkulära affärsmodeller</i>
11.30-12.00	Niels Knoth, tømrermester (DK): <i>Restaurering og nybyggeri af træ uden brug af stål og jern.</i>	Matthias Sørensen, (S) Chef för kulturmiljöenheten, Länsstyrelsen i Jönköpings län <i>Trästaderna - en hållbar historia Hur kopplar vi samman bevarande, brukande och utveckling</i>	Gunnar Hernborg (N) <i>Kontorbyggeri i massivt träelementer (CLT)</i>
12.00 – 12.30	Lina Gregersdottir, stadsarkitekt, Vadstena kommun (S)	Henri Raitio & Mervi Tammi, arkitekter (FIN) <i>Observations from site visits.</i>	Søren Vadstrup, arkitekt, lektor på Arkitektskolen i Kbh. (DK) <i>Nye bæredygtige træhuse – helt af træ. Om bygnin- gen af et forsøgshus af træ, uden jernbeslag, med en påviselig levetid på mindst 200 år</i>
12.30 – 13.00	Per Kristian Lunden (N) Ordfører. Risør kommune: <i>Betydningen av de historiske trehusene for byens identitet og utvikling.</i>	Hans Sandström (S) arkitekt <i>Ett manifest för den nordiska trästaderna?</i>	(Titel kommer senere)

*ret til ændringer forbeholdes